

## Ciljno raziskovalni program »CRP-2021« v letu 2021

Projekt št.: V5-2111

Številka: 63113-11/2021-1

### Naslov projekta: Arhitekturne tipologije in arhitekturne krajine in regije Slovenije

#### PROGRAM DELA S ČASOVNICO

Načrt raziskovalnega in projektnega dela je zasnovan kot proces projektnih aktivnosti, ki se medsebojno logično in racionalno dopolnjujejo na 24-mesečni časovnici projekta.

#### Projekt: Arhitekturne tipologije in arhitekturne krajine (AK) in regije (AR) Slovenije

Raziskovalno delo v projektu predvideva tri področja projekta: (V) vodenje, (R) raziskovanje oziroma razvoj in (D) diseminacija rezultatov. Sklop raziskovanja in razvoja (razčlenjen v delovne sklope od R1 do R6) je nadalje členjen v posamezne raziskovalne faze po mesecih trajanja projekta.

V drugem delu časovnice je predstavljenih 6 mejnikov (M), preko katerih bo projekt napredoval do končnih rezultatov.

<b>V_1 – UPRAVLJANJE RAZISKAVE</b>	Delovni sveženj vodi: UL FA	1. M – 24. M (1. mesec – 12. mesec)
V_1.1 – Vodenje in koordinacija projekta	UL FA	1. M – 24. M
V_1.2 – Spremljanje kakovosti in poročanje	UIRS	1. M – 24. M
<b>R_1 – PREGLED IN ANALIZA</b>	Delovni sveženj vodi: UL FA	1. M – 3. M
R_1.1 – Razumevanje metodološkega ogrodja, pregled vsebinskih sklopov, prostorsko opredeljevanje mej med krajinami in regijami	UL FA, UIRS	1. M – 3. M
R_1.2 – Pregled najnovejših podatkov	UIRS	2. M – 3. M
R_1.3 – Pregled relevantnih domačih virov	UIRS	1. M – 2. M
R_1.4 – Pregled sodobnih pristopov	UL FA	1. M – 2. M
R_1.5 – Povzetek opravljene raziskave v R1 z vidika celovitega pregleda literature in podatkov	UL FA, UIRS	3. M
<b>PRIČAKOVANI REZULTATI R_1:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>- Seznanitev s študijo iz 90. let (Fister in sodelavci) – razumevanje metodološkega ogrodja, pregled vsebinskih sklopov, prostorsko opredeljevanje mej med AK / AR;</li><li>- pregled najnovejših podatkov (literature in že izvedene raziskave ter primeri dobre in slabe prakse);</li><li>- pregled relevantnih domačih virov s področja prostorske podobe, prepoznavnosti, identitete;</li><li>- pregled relevantnih domačih virov z vidika sociološko-družbenih sprememb;</li><li>- pregled sodobnih pristopov k zagotavljanju arhitekturno skladnega prostorskega razvoja.</li></ul>		

<b>R_2 – RAZISKAVA – metodološki okvir</b>	Delovni sveženj vodi: UIRS	4. M – 6. M
R_2.1 – Opredelitev teoretičnega okvira	Vsi partnerji	4. M
R_2.2 – Podrobnejša opredelitev vidikov obravnave – nivo naselja	UL BF	5. M – 6. M
R_2.3 – Podrobnejša opredelitev vidikov obravnave – arhitekturni nivo	UL FA	5. M – 6. M
R_2.4 – Kriteriji vzorčenja	UIRS	5. M – 6. M
R_2.5 – Splošna analiza stanja	UL FA	5. M – 6. M
R_2.6 – Povzetek opravljene raziskave v R2 z vidika vsebine: teorija, opredelitev nivoja obravnave, vzorčenje	Vsi partnerji	6. M
<p>PRIČAKOVANI REZULTATI R_2:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Opredelitev teoretičnega okvira (npr. kritični regionalizem/critical regionalism, identiteta z oblikovanjem/identity by design)</li> <li>- podrobnejša opredelitev vidikov obravnave in opredelitev enot obravnave <ul style="list-style-type: none"> <li>o nivo naselja: umeščenost v krajino in infrastrukturni sistem; morfološki model in struktura;</li> <li>o arhitekturni nivo: nove arhitekturne tipologije glede na namembnost in prostorsko pojavnost</li> </ul> </li> <li>- določitev kriterijev vzorčenja / določitev izbora obdelave 1 vzorčne AR / AK glede na študijo iz 90. let (Fister in sodelavci) in preveritev podatkov;</li> <li>- splošna analiza stanja v prostoru na nivoju poselitve / preveritev vzorčenja / posodobitev podatkov.</li> </ul>		
<b>R_3 – RAZISKAVA – zajem empiričnih podatkov in analiza / nivo poselitve</b>	Delovni sveženj vodi: UL BF	7. M – 10. M
R_3.1 – Urbanizacijski trendi	UL BF	7. M
R_3.2 – Analiza novih pojavnih oblik poselitve	UL FA	8. M – 9. M
R_3.3 – Analiza vzorčne AR / AK	UL FA	7. M – 10. M
R_3.4 – Preveritev območja vzorčenja	UIRS	9. M – 10. M
R_3.5 – Preveritev možnih sprememb območij AR, AK na nivoju poselitve	UIRS	9. M – 10. M
R_3.6 – Povzetek raziskave v R3 z vidika vsebine: teorija, analiza, nivo poselitve in naselja preveritev vzorčenje	Vsi partnerji	10. M
<p>PRIČAKOVANI REZULTATI R_3:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Prepoznavanje urbanizacijskih trendov in vpliva na poselitveno strukturo;</li> <li>- nove pojavnne oblike in tipi urbanizacije – prepoznavna značilnosti in klasifikacija (posebna pozornost se nameni procesom izven tradicionalnih naselij – npr. suburbanizacijskim procesom med naselji);</li> <li>- na podlagi določitve območja analize vzorčne AR / AK se analizira: <ul style="list-style-type: none"> <li>o velikostno razmerje med historično/tradicionalno naselbinsko strukturo in novimi razvojnimi fazami na presečne datume, in</li> <li>o značilnosti umeščanja novih razvojnih faz glede na morfološki model naselja);</li> </ul> </li> </ul>		

<ul style="list-style-type: none"> <li>- preveritev območja vzorčenja glede na analizo stanja v prostoru na nivoju poselitve / posodobitev podatkov / preveritev možnih sprememb območij AR / AK na nivoju poselitve.</li> </ul>		
<b>R_4 – RAZISKAVA – zajem empiričnih podatkov in analiza / arhitekturni nivo</b>	Delovni sveženj vodi: UL FA	11. M – 14. M
R_4.1 – Tradicionalne in sodobne tipologije stavb	UL FA	11. M
R_4.1 – Analiza – arhitekturne tipologije / stanovanjske stavb	UL FA	11. M – 13. M
R_4.2 – Analiza – arhitekturnih značilnosti stanovanjskih stavb	UL FA	11. M – 13. M
R_4.3 – Analiza – vplivnost na podobo naselja / krajine / AR, AK	UL BF	13. M – 14. M
R_4.4 – Pregled in primerjava s študijo Fister in sodelavci (1990)	UIRS	13. M – 14. M
R_4.5 – Preveritev možnih sprememb območij AR, AK kot posledica analize stavbne tipologije	UIRS	13. M – 14. M
R_4.6 – Povzetek raziskave v R4 z vidika vsebine: teorija, analiza, nivo stavbe in preveritev vzorčenje	Vsi partnerji	14. M
<p><b>PRIČAKOVANI REZULTATI R_4</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Na primeru izbrane vzorčne AR / AK prepoznavanje arhitekturnih tipologij (stanovanjske stavbe);</li> <li>- podrobna analiza arhitekturnih značilnosti stanovanjskih stavb (oblikovanost tlorisa, volumenska razmerja, oblikovanost strehe, značilnosti fasadnega ovoja, oblikovanost arhitekturnih členov ipd.);</li> <li>- podrobna analiza arhitekturnih značilnosti t.i. novodobnih dominant, ki zaradi svoje velikosti, umeščenosti ali pojavnosti odločilno vplivajo na podobo slovenskih naselij v AR / AK;</li> <li>- primerjava z značilnostmi, ki so bile opredeljene v študiji Fister (1993) in sodelavci kot tiste, ki opredeljujejo »stavbno dediščino oz. spomenike urbanizma, arhitekture in stavbarstva« z namenom identifikacije elementov, ki jih je pri prenovah oz. novogradnjah smiselno ohranjati oz. zahtevati s ciljem ohranjanja regionalno opredeljene tradicionalne raznovrstnosti arhitekturnih tipologij.</li> </ul>		
<b>R_5 – RAZISKAVA / Sintezno vrednotenje nivo naselja in arhitekturni nivo – obdelava podatkov</b>	Delovni sveženj vodi: UL FA in UIRS	15. M – 20. M
R_5.1 – Sintezna obravnava morfoloških vzorcev in arh. tipologij	Vsi partnerji	15. M – 16. M
R_5.2 – Zajem podatkov preko GIS podatkovnih baz	UIRS	15. M – 18. M
R_5.3 – Metoda za ugotavljanje arh. identitete – MAPPI	UL FA, UIRS	15. M – 20. M
R_5.4 – Simulacija uporabnosti MAPPI <sup>1</sup>	Vsi partnerji	18. M – 20. M
R_5.5 – Izdelava revidirane karte AR / AK	UIRS	15. M – 20. M
R_5.6 – Povzetek opravljene raziskave v R5 z vidika vsebine: metoda in simulacija uporabnosti MAPPI, izdelava karte AR/AK	Vsi partnerji	20. M

<sup>1</sup> Metoda za ugotavljanje arhitekturno pogojene prostorske identitete - MAPPI.

**PRIČAKOVANI REZULTATI R\_5**

- Preveritev in izpostavitve predloga ukrepov za zamejitev degradacije in poslabšanja prepoznavnosti AR / AK na občinski in državni ravni (kako integrirati koncept arhitekturne identitete v različne upravljalne instrumente);
- sintezna obravnava novih morfoloških vzorcev in novih arhitekturnih tipologij preverja stopnjo vzročno-posledične povezanosti obeh kategorij z namenom razumeti stopnjo natančnosti ocene (ne)doprinosov novogradenj k arhitekturno pogojeni prostorski identiteti na podlagi analize morfoloških vzorcev;
- razvoj metode razvite na pilotnem primeru izbrane AR / AK (Metoda za ugotavljanje arhitekturno pogojene prostorske identitete - MAPPI);
- simulacija MAPPI na izbrani vzorčni AR / AK; simulira uporabnost MAPPI za izbrane tematike (morfološke vzorce oz. stavbne tipe) v drugih arhitekturnih regijah. Pri tem se oceni potrebo po reviziji mej tudi za ostale arhitekturne regije oz. krajine;
- priprava podatkovnih slojev v vektorski obliki za vključitev v prostorski informacijski sistem;
- določitev ureditvenih območij naselij za naselja v izbrani AR / AK (glede na morfološke vzorce in arhitekturne tipe);
- končni pričakovani rezultat je predlog postopka izdelave revidirane karte AR / AK – na osnovi gradiv Fistra s sodelavci in z raziskavo pridobljenih podatkov se dokončno opredeli metodo za opredelitev AR/AK Slovenije.

<b>R_6 – Zaključki, obdelava in priprava gradiv za diseminacijo</b>	Delovni sveženj vodi: UL FA	21. M – 24. M
R_6.1 – Izdelava priročnika – metodologija	UL FA	21. M – 24. M
R_6.2 – Kartografsko prikazovanje AR / AK	UIRS	21. M – 24. M
R_6.3 – Okrogla miza / posvet s predstavitvijo rezultatov raziskovalne naloge	UL BF	21. M
R_6.4 – Zaključno poročilo o raziskavi	vsi partnerji	24. M
<p><b>PRIČAKOVANI REZULTATI R_6</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Glavni namen zadnjega sklopa raziskovalnega projekta je vsebine raziskave pripraviti oz. oblikovati v obliki priročnika, ki bo služil strokovni in laični javnosti pri odločanju o umeščanju in arhitekturnem oblikovanju novih objektov s ciljem ohranjanja in krepitev arhitekturno pogojene prostorske identitete;</li> <li>- opredeljena bo tudi vloga kartografskega prikazovanja AR / AK za dolgoročno krepitev prostorske identitete skozi arhitekturno oblikovanje novih objektov in prenovu obstoječega stavbnega fonda;</li> <li>- ovrednotenje in dopolnitev arh. glosarja (Fister, 1993; nivo pilotne regije) z novimi (sodobnimi) tipologijami, ki izhajajo iz sodobnih prostorskih procesov glede na tip naselja, položaj naselja, razporeditev, oblikovanje naselij, vloga naselja v pokrajini, opredelitev dominant, razporeditev stavb, velikostna razmerja stavb, strehe, arhitekturni členi;</li> <li>- publikacije in članki, aktivno predstavljanje rezultatov projekta raziskovalni skupnosti, kot tudi v lokalnih skupnostih z namenom popularizacije znanja;</li> </ul>		
<b>D_1 – DISEMINACIJA REZULTATOV</b>	Delovni sveženj vodi: UL FA	18. M – 24. M
D_1.1 – Priprava priročnika za Arhitekturne tipologije in AK / AR Slovenije	Vsi partnerji	21. M – 24. M
D_1.2 – Okrogla miza / posvet s predstavitvijo delnih rezultatov raziskovalne naloge	Vsi partnerji	21. M
D_1.3 – Izdelava posodobljene karte	Vsi partnerji	15. M – 20. M (grafika)



Arhitekturne tipologije in AK / AR Slovenije		do 24. M)
D_1.4 – Publikacije in članki, aktivno predstavljanje rezultatov projekta raziskovalni skupnosti	Vsi partnerji	16. M naprej
M_1 – Mejniki 1 Pregled in analiza	Delovni sveženj vodi: UL FA	3. M
M_2 – Mejniki 2 Raziskava – metodološki okvir	Delovni sveženj vodi: UIRS	6. M
M_3 – Mejniki 3 Raziskava – nivo naselja	Delovni sveženj vodi: UL BF	10. M
M_4 – Mejniki 4 Raziskava – arhitekturni nivo	Delovni sveženj vodi: UL FA	14. M
M_5 – Mejniki 5 Raziskava – Sinteza, obdelava podatkov / preplet R3 in R4	Delovni sveženj vodi: UL FA in UIRS	20. M
M_6 – Mejniki 6 Zaključki in diseminacija	Delovni sveženj vodi: UL FA	24. M

#### PRIČAKOVANI REZULTATI

Neposredni rezultati raziskave bodo: 1) Priročnik o AK / AR za usmerjanje lokalnih prostorskih politik in za usposabljanje načrtovalcev; 2) Okrogla miza / posvet s predstavitevijo rezultatov raziskovalne naloge; 3) Izdelava posodobljene karte AK / AR; 4) Publikacije in članki, aktivno predstavljanje rezultatov projekta raziskovalni skupnosti; s predstavljenimi posameznimi elementi poteka raziskave in ključnimi ugotovitvami ter pripadajočim pregledom posameznih sklopov raziskave; ter 5) predlogi ukrepov za zamejitev degradacije in poslabšanja prepoznavnosti arhitekturnih krajin na občinski in državni ravni.

Zastavljen program dela predvideva (so)financiranje v obdobju 24-ih mesecev. Zastavljen program dela predvideva (so)financiranje v obdobju 24-ih mesecev. Datum začetka izvajanja projekta, določen skladno z razpisno dokumentacijo in obvestilom o rezultatih izbora prijav, je 01.10.2021. Datum zaključka projekta je 30.09.2023. Program dela predvideva pripravo vmesnega in končnega poročila. Rok za oddajo vmesnega poročila, za vsebine, izdelane v 14 mesecih od začetka projekta, je (14. M – R\_4) 31.10.2022. Rok za oddajo končnega oziroma zaključnega poročila projekta je najkasneje do 30.09.2023.

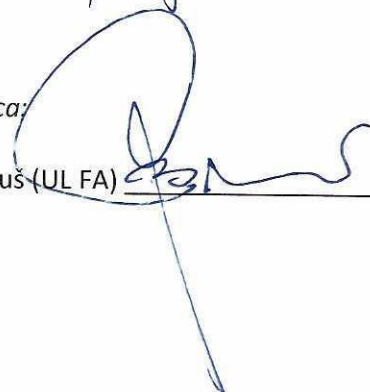
Podpis vodje projekta:

prof. dr. Alenka Fikfak (UL FA)



Podpis predstavnika izvajalca:

dekan prof. dr. Matej Blenkuš (UL FA)



Podpis vsebinskega spremljevalca projekta:

Simona Peršak Cvar (MOP RS)

S. Peršak Cvar

mag. Barbara Žižič (MK RS)

Barbara Žižič